

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis.
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

Najnovejši liberalec-fortšritler kot kandidat za Maribor-Ptuj.

V Mariboru so govorili, da g. Girstmajerjev zet, g. dr. Schmiderer, ne misli oglasiti se kot kandidat za volitev dne 6. oktobra t. l. v državni zbor, ker mu baje politični nazori liberalcev-fortšritlerjev ne ugajajo. Ali je bila govorica prazna ali si je mladi gospod premislil, sedaj pač resno kandidira, kakor graška „Tagespost“ po svetu trobi. G. Girstmajerjev zet krene toraj pot za „fortšritlerjem“ Duchatschem. Dvomimo pa, da bo jed-nako prodrl v državni zbor. Blišč raznih Girstmajer-Duchatsch-Schmidererjevcev v Mariboru ble-di. Druge stranke, drugi moževi stopajo na dan. Tudi teži ovo stranko premočno to, kar se v okrajnem zastopu mariborskem godi.

Izvoljene poslance imenujejo ljudske zastop-nike. Imajo namreč dolžnost zastopati in se po-tegovati za razne koristi svojih volilcev. Ako pa dr. Schmiderer ne obeta koristij svojih volilcev zastopati v državnem zboru boljše, kakor to po denešnjem dopisu iz Maribora dela v okrajnem zastopu, potem res ne zasluži niti enega davko-plačilniškega glasa. Da se nekomu za to, da 11 let ni računa položil, še podeli dar ali remuneracija 3000 fl., v to privoliti kaže premalo ozira na davko-plačilnike, z davki in dokladami preobložene. Pri-trditi, da se dolžnih 1600 fl. ne sme trdno in če treba po sodnji za uboge okraje iztirjati, to ugaja morebiti koristim liberalne stranke v Mariboru, nikakor pa ne koristim vsega našega prebivalstva! Ali to še ni vse!

Dne 28. avgusta t. l. bila je za okrajni od-bor mariborski seja. Zbrani odborniki gg. Hartman, Simon, Kodela, dr. Glančnik so navzočemu načel-niku dr. Schmidererju in njegovemu namestniku dr. Duchatschu razločno naročili, naj se pri napo-vedanem shodu načelnikov vseh 14 okrajev zastran „kreisamta“ trdno potegneta za koristi okrajšiča-nov. Zlasti bilo jima je naročeno nasvetovati, naj se gosp. Seidlnu ne dovoli 4600 fl., ali 400 fl. za

vsako leto, si naračuniti in med potroške postaviti za to, da je „kreisamt“ in vrt v imenu okrajnega odbora mariborskega na skrbi imel; dalje, da imata zahtevati, naj se dolžna svota iz g. Seidlna, če treba, tudi s pomočjo sodnije iztirja. Kako sta dr. Schmiderer in dr. Duchatsch naloženo izvrše-vala? Imamo zapisnik pred seboj pa v njem ne stoji niti črkice ne o tem, da bi se omenjena gospoda bila za naloženo jima naročilo potegovala. Molčala sta in tiho djala. Sklenolo je se pa ravno na-sprotno. Dovolila je se remuneracija 3000 fl. in ostalih 1600 fl. se ne sme tožbeni iztirjati. Tako zastopajo liberalci ljudske koristi! Bog nas varuj takšnih zastopnikov in poslancev!

Ne dajmo se motiti.

II. Besede: napredek, prosveta, svoboda, bratstvo, enakopravnost najdejo svoj edino pravi pomen le po veri Kristusovej. Treba je zlasti se-danji svet na to opozorovati. Od našega Zveličarja še nihče na svetu ni učil uzvišenejših naukov o dostojnosti človeka, o njegovem pravem poklici, o njegovej pravej razmieri k Bogu, ljudem in drugim stvarem. Kakor Kristus, tako pa tudi njegova sv. Cerkev govori. Sv. Cerkev je le nadaljevani Kri-stus. Obadva učita, kako je človek ustvarjen po božjeji podobi. Trojedini Bog je človeku vtisnol po-dobo svojega božjega bitja, svoje božje resnice, svoje božje ljubezni. Iz tega moremo si domisliti neizrečeno veliko dostojnost, častitljivost in vred-nost človeka. Ustvarjenega človeka pa Bog ni pu-stil brez nadaljejnje skrbi za njegovo osodo. Veli-koveč nadaril ga je z izrednimi darovi božjimi, da bi se človek vrednega storil večnega življenja v nebesih, v zveličavni družbi s svojim Bogom in Gospodom. Stanje, v katero je tako bil človek uzvišan, imenujemo navadno čreznaturno stanje človeka ali življenje v posvečujočej milosti božjeji. V njej bi se naj človek bil ohranil svobodno od-ločivši se za dobro, za čednost, za Boga. Toda ovo svobodo je človek zlorabil ter vsled prvega greha zgubil čreznaturno svoje stanje, zgrešil svoj

nebeski cilj pa tudi naturno svojo podobnost božjo skvaril t. j. oslabil si je sposobnost resnico spoznavati in dobro izvoljevati. Iz tega greha, iz zlorabe svoje svobode, izvira človeku vsa nadloga duše in telesa, pri posameznikih ravno tako kakor pri celih narodih. Temu zdravnik postal je učlovečeni Sin božji, Jezus Kristus. Ta je človeku zopet pomagal do zgubljene zveze z Bogom, do zmožnosti vhaajati do nebeskega veselja, do večnega življenja. Zopet je mogoče, da človeška natura delež dobi božje nature, kar se vrši s pomočjo sv. zakramentov. Ti so sredstva, po katerih nam dohaja čreznaturno božje življenje, božja resnica, božja ljubezen. Ž njih pomočjo postajamo čedalje bolj Bogu podobni ter vredni večne in zveličavne njegove družbe v nebesih. Ova ves z Bogom je ob enem vez z ljudmi ter nas vse Adamove otroke veže in družu v eno samo, veliko vesoljno družino otrok božjih. V to smo poklicani vsi: stari in mladi, ubogi in bogati, izobraženi in neizobraženi. Vsi smo otroci božji, bratje in sestre med seboj, dediči večnih nebes, tempeljni sv. Duha. Vsi smo poklicani, ker odrešeni z dragoceno krvjo Sina božjega, k jednemu cilju, v sveta nebesa! To je prava prosveta, tukaj pravi napredek, resnično bratstvo, svoboda in enakopravnost! Dr. G. 1

Gospodarske stvari.

Ravnala, katerih se je treba držati, da se dober puter zmede.

M. 1. Prva potreba, da se zmede dober, okusen in trpežen puter, je snažnost in čistota. Z vsem, kar pride z mlekom v dotiko, se mora kolikor mogoče najbolj snažno ravnati; snažno in čisto mora biti vime molzne krave, snažna in čista mora biti goida ali žehtar in vsa druga posoda, v katero pride mleko, snažna in čista mora biti prostorija, v kateri se mleko hranuje, snažna mora biti posoda, za posneto smetano, snažna mora biti pinja ali posoda v kateri se mede, snažno se mora slednjič zmeden puter pregnesti in na snažnem in čistem ne zaduhlem, smrdečem krajni zmedeni in za naprodaj pripravljeni puter hranjevati. 2. Pred molzenjem ali dojenjem se morajo toraj molznim kravam vimeena dobro omiti in obrisati in ona oseba, ktera molze ali doji, si mora pred tem delom roke do čistega umiti in obrisati. 3. Namolzeno ali nadojeno mleko se mora kolikor mogoče brž iz hleva odnesti, da se ne navzame hlevnega duha. V mlečni kamri se mora mleko brž skozi tenko sito dvakrat precediti, da se dlake in podobne stvari, ki se nikdar ne dajo popolnoma zabraniti, da bi ne padle v mleko, iz njega odpravijo. 4. Mlečna kamra se ne sme za nič drugega porabiti, v nji se ne smejo druge stvari hranjevati ali kateri drugi opravlki opravljati. Zrak v nji mora biti čist, toplota se mora dati povišati ali pomanjšati, zato je treba prozračnih linie in peči. 5. Kako

je treba z mlekom ravnati v namen posnemanja, to se ravna po vpeljanem načinu postopanja. a) Navadno medenje. Precejeno mleko (najboljše je, če se je zhladilo v mlečnem hladivniku) se nalije v plitve skledice, rene, štoce itd., v katerih pa ne sme više stati nego k večemu 7—8 centimetrov; te sklede se, skleda poleg sklede, na čistem in suhem podu kamrinem ali pa na posebnih policah razpostavijo. Ni dobro, da so mlečne skledice jedna na drugo postavljene. Mlečne skledice se delajo ali iz lesovine ali gl ine, iz kamenine, steklovine, iz vlitega železa, ki mora biti pa posteklenjeno ali pa iz pocinjenega železnega pleha. Skledice iz pocinjenega železnega pleha so najboljše ne samo zaradi tega, ker so najbolj po ceni, ampak tudi zaradi tega, ker so trpežne in se dajo lahko vmivati in snažiti. Najboljše so plehaste skledice z navpičnimi stenami, lesene so tiste najboljše, ki so iz limbovine ali iz lesa sibirske cedre napravljene.

Toplina v mlečni kamri ne sme nikdar pod 12 stop. Cels. pasti, pa tudi nikdar se nad 15 stop. Cels. ne vzdigniti. Zato je jo treba po leti dobro prezračevati in o največi dnevni vročini okna in polke zapirati, po zimi se mora pa netiti v nji. Smetana se posnema po 36 ali 48 urah, dokler je mleko še sladko. Posebno po leti je vedne opaznosti treba, da se mleko, predno se skisa pa vendar ne prezgodaj ne posneme. Da se posebno okusen puter izmede, kakoršni se pričaji zauživa, se mleko že po 12 urah posname in iz take smetane puter izmede. b) Medenje putra s pomočjo leda in mrzle vode. Precejeno mleko se nalije v 40—50 centimetrov globoke plehaste posode s podolgovatim prerezom, ktere posode se potem v kadi ali hladivne banje, ki so v pod mlečne kamre nekoliko vgreznjene in ktere imajo na dnu omrežje iz lat, postavijo. Te kadi ali hladivne banje imajo ali stanoviten pritok in odtok črsteve vode, ki ni toplejša od 7—8 stop. ali pa so z vodo nalite, ktera je z ledom hlajena. Kedar po leti ni vode povedane topline pri roki, se more voda le s pomočjo leda hladiti. Na 1 kilogram ali 1 liter podelovanega mleka gre 1·1 kilogram leda ali na blizo 600 kilogramov mleka 1 kubičen meter, iz česar se da množina potrebnega leda z ozirom na čas, v katerem je ledu potreba, izračunati. Posnema se po 12, 24, 36 in 48 urah, kar se po porabi namedenega putra ravna pa tudi po porabi mleka, ktero vsled nizke topline tudi dalje časa ne okisne. Smetana, ki se pri takem ravnanju ponasne, ni tako debela, kakor pa pri navadnem ravnanju. Putra se pa nič manj ne namede, kakor pri navadnem postopanju. (Dalje prih.)

M. Seme kako globoko ga je treba pod zemljo pospravljati. Ni vse jednako ali se seme globoko ali plitvo pod zemljo pospravi. Po skušnjah se je pozvedelo, kako globoko v centimetrih se morajo posamezna žitna semena pod zemljo po-

spraviti: pšenica 5·23, rž 2·62, ječmen 7·85, oves 4, grah 15·5, bob 23·5, grahorica 20·92, detelja ali pasji rep 1·3, repič 1·85, pahovka 4, runkelna 2·62, ajda in spergelj 2·62 centimetrov globoko. Če se tudi v resnici taka globočina ne da vsakokrat natanko zadeti, si mora razumen kmetovavec vendar prizadevati, da pri vsakokratni posejavi ni prevelikega razločka.

M. Pijača za domačo živino. Najboljša in najbolj zdrava pijača domači živini je čista, črsta studenčna voda. Le po zimi o hudem mrazu mora voda pred napajanjem nekoliko v hlevu stati, da troho toplejša postane in da je živina more v zadostivni meri se napiti. Pri bolni živini se mora včasih mlačna voda rabiti.

M. Kako mrtve buče iz satovja spraviti. Včasih po celicah v satovji dosti mrtvih bučelic obtiči. Da take mrtvece iz satovja spraviš, je treba satovje na suhem prepušnem mestu najbolje pod streho nekoliko časa izobesiti. Mrtve buče se v kratkem času tako vsuše, da potem že pri rahlem udarci na sat same od sebe izpadajo.

M. Koliko se pri raznih kmetijskih pridelkih v daljšem času pozgubi. To znati ni le zanimivo, ampak tudi zelo hasnovito. Opazovanje je pokazalo, da se v času od $\frac{3}{4}$ —1 leta pozgubi od pšenice in rži 1 $\frac{0}{10}$, od ječmena in ovsa 2 $\frac{0}{10}$, od stročjih sadežev 2 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$, od krompirja in repe 4—5 $\frac{0}{10}$, od otave 8—10 $\frac{0}{10}$, od repiča 12—15 $\frac{0}{10}$, od špirita 4—5 $\frac{0}{10}$.

Dopisi.

Iz Maribora. (Pometanje z javnimi denarji). Liberalci imajo ime, ki toliko pomeni, kakor: radodarni. No, to so pa res, toda iz lastnih žepov malokedaj, pogosto pa na stroške davkovcev. Kder koli do gospodstva vpležejo, povsod opazujemo, kako so na ta način radodarni, zlasti v mestih. Zato tudi nahajamo toliko mest z dokladami preobloženih in v dolgove zagreznjenih, n. pr. na Italijanskem, zadnji čas tudi pri nas. Povsod pa delajo liberalci tako, konservativci nikder. Mariborski mestni zastop je od nekdanj liberalen in še kako! Ni čuda, ako časih tudi zajde v liberalne razvade. Pred leti je napravil neko popolnem nepotrebno ustanovo „Hangi-Stiftung“. Dne 2. sept. t. l. je zopet 100 fl. zajel iz mestne blagajnice za „Deutsche Schulverein“, akoprav je g. baron Maks Rast krepko ugovarjal, rekoč, da je to sama „demonstracija“ zoper Slovane in nepotrebno pometanje z denarji davkovcev. Vkljub temu je se sklenilo 100 fl. darovati „nemškemu šulvereinu“. Mislimo, da je to samo po paragrafi srenjskega reda prav, ki žali Bog takšnega postopanja ne brani. Sicer pa to ni prav. Kaj briga na Dunaji izmišljeni „šulverein“ mariborske davkoplačilce. Ali nimamo dovolj potroš-

kov za lastne šole? Ali se ne berači vsako leto za domače učence po domačem „šulvereinu“? Temu bi ovih 100 fl. prej dostajalo. Sploh pa če hočejo gospodje dr. Schmiderer, Girstmajer, dr. Duchatsch, dr. Grögl itd. kot radodarni veljati, pa naj segnejo v lastne žepe! Saj jim niso preveč prazni. Da pa iz srenjske blagajnice po 100 fl. inam darujejo, to je vendar od več! — Podobno gospodarenje imamo v okrajnem zastopu. Dne 29. avg. t. l. bili so v Maribor od g. dr. Schmidererja pozvani vsi načelniki 14 okrajnih zastopov, katerih last je „kreisamt“ z vrtom vred, da mu pomagajo zastran g. Seidlovega računa iz zadreg. Sešlo je se 10 gospodov: Jož. Zemljič je zastopal radgonski okraj, dr. Duchatsch pa Mahrenberg vsled pooblastila, Fr. Reimoser nemški Landsberg, Stainz, in Ivnik, Fr. Kada ormoški in ljutomerski okraj vsled pooblastila od 26. avg. t. l. To se nam res čudno zdi. Zakaj ni prišel g. Kukovec sam, zakaj se je baš g. Kadi dalo pooblastilo v tako važnej reči? Dr. Strafella ptujski okraj, Filip Mravljak sv. lenartski in gor. radgonski, Ludvik Beier arveški, Joh. Schweighofer lipniški in dr. Schmiderer mariborski. Tem je dr. Schmiderer predložil g. Seidlov račun od 1. oktobra 1868 do 1. aprila 1880 rekoč, da v teh letih g. Seidl ni polagal nebenega računa in da je v blagajnici založen ostanek 5449 fl. 67 kr. To nam je čudna izjava! Pregledovalci računov okrajnega zastopa mariborskega so dne 5. aprila 1880 našli v blagajnici samo 2400 fl. No, in sedaj je hipoma v njej 5449 fl. Kdo je pa manjkajočih 3049 fl. žrtvoval? Sila vendar tudi liberalna kola lomi in dreganje v „Slov. Gospodarji“ je vsakako nekaj vredno. Zbrani so potem sklenoli glasovati po glavah in tako so okraji ljutomerski, gornj. radgonski, ivniški in landsberški svoj glas zgubili. Je li to pravično? G. Reinmoser je nasvetoval, naj zbrani izrečejo, da imajo pravico dnes o računu sklepati in ga odobriti, se vé tako, da nebi nihče imel dalje ugovarjati. Za nasvet bili so vsi razun dveh gospodov, čijih imena nam je pa zapisnik zamolčal. Potem so dr. Strafella, Mravljak in Reimoser šli Seidlovih 11 računov pregledovat ter so naposled zbranim nasvetovali, naj se računiodobrijo tako, da je dohodkov 16.809 fl. 57 kr. bilo, a potroškov 11.359 fl. 90 kr. in toraj ostanka v blagajnici še 5449 fl. 67 kr. G. Seidl je med potroške vračunal tudi 4600 fl. plače za oskrbovanje, kar je g. Reimoser imenoval dar za Seidla ali „remuneracijo“. To se je celo tem gospodom preveč zdelo in so rekli, da ima g. Seidl 1600 fl. še vrnoti, tako, da se mu samo 3000 fl. oskrbnine za „kreisamt“ prizna. Vseh 14 okrajev ima toraj dobiti založenih 5449 fl. 67 kr. in od g. Seidla še 1600 fl. vkup 7049 fl. 67 kr. Tako je bil račun sprejet, odobren in likvidiran. Pristavili so še, da ima okrajni odbor mariborski dolžnih 1600 fl. od g. Seidla tirjati pa tožiti ga nikakor ne sme, kar je se vé za takšno liberalno gospodarenje velike važnosti. Naposled je se skle-

nolo „kreisamt z vrtom“ po dražbi prodati do 31. marca 1881. Temu se bo marsikdo čudil, zlasti, ako pomisli, da po nebene postavi, pa tudi po nebene sklepu okrajnih zastopov nima g. Seidl kakšne pravice tirjati dara 4600 fl. Kajti takšnega sklepa o „remuneraciji“ zanj nikder ni in bi tudi ne veljal, ker § 45 dotične postave veli, da je služba okrajnega zastopništva častna služba ter zamorejo le načelnik in odborniki zahtevati, da se jim gotovi potroški vrnejo. Konečno še opomnimo, da po mnenji zvedencev gg. načelniki nikakor niso imeli pravice brez dovoljenja odborov, brez privoljenja zastopov toliko denarjev oddati in račun o „kreisamtu“ meni nič tebi nič kot dognan in rešen proglasiti. Načelniki so odgovorni za to, kar delajo!

Od sv. Jurija v Slovenskih goricah. (Ciril-Methodova slovesnost, — tombola. Vsakemu človeku od radosti bliskne oko, če vidi pridnega mladenčca, pošteno nedolžno dekle. Kdo ne pogleda rad nepokvarjenih otrok, ki so nada boljše bodočnosti? Saj so podobni lepemu vrtu, ki je obsejan s sladko vonjavo puhtečimi cvetlicami in nasajen žlahtnimi drevesci, ki so veselje vrtnarju. Zatorej pa mora tudi vsakega poštenega človeka srce zaboleti, če vidi razuzdanost denešnje mladeži. Žalibože, da ne moremo utajiti, da se razdivjanost in surovost mladenčev in brezsrčnost deklic vedno bolj širi. Čut za lepo vedenje in sramožljivost odrasle mladine kako redka prikazen! Kaj je početi? Kje najdemo pomoči? Brez dvombe jeden narvečih pripomočkov je čitanje dobrih knjig, ker se na tak način mladi ljudje ne le učijo mnogo koristnega, kar jih spodbuja k delavnosti, temveč se zabrani mladini tako nevarno nedeljsko pohajkovanje. Toda k temu je potrebno vedno spominjevanje, vedno priganjanje. V to svrhu služijo najbolj bratovščine. Mi imamo tukaj društva sv. Cirila in Metoda, s katero je zvezana čitalnica. Sicer obstoji dalje časa, toda mlačnost je zakrivila, da je društvo le životarilo in torej malo koristilo. Deloma je pa vzrok bil tudi pomanjkanje denarja za nakupovanje novih knjig. Da se v obojem obziru kolikor toliko pomore smo imeli v nedeljo prav slovesen den. Dopoldne pridiga in sv. meša uprav za ude tega društva, ki šteje sedaj uže blizo sto mladenčev in deklin. Popoldne je pa bila po večernicah tombola. Več sto ljudi se je zbralo pri Pavalečevej hiši, toda veliko jih moralo oditi, ker nij bilo prostora. Vse se je v narlepšem redu vršilo. Počastili so nas tudi zunajni gostje od sv. Marjete, sv. Jakoba, Snežnice, sv. Ane, sv. Lenarta. Dohodkov je bilo 32 fl. 40 kr. Gotovo lepa svota, katero bomo upotrebljali za nakup knjig. Za dobitke smo dobili od gosp. duhovnikov sosednjih in od drugih deloma v denarjih, deloma pa v stvari. Srčna hvala vsem dobrotnikom! Želeti je le, da bi sedajna gorečnost in navdušenost ne pojemala, temveč vedno rastla; le tedaj je upati, da z božjim blagoslovom veliko lepega uspeha dosežemo.

Od sv. Križa pri Ljutomeru. (Šolske razmere.) V šolstvu nam ne gre prav naprej. V Vučji-veši se vže kake 3—4 leta nova šola dela, pa še vselej niso dalje prišli, kakor da so si vsled zažugane kazni šolske odbornike izvolili, kateri pa zdaj nečejo k seji priti, in spet drugega ne preostaja nego te nevbogljuje v vkup stirati. Ako se pa končno vendar posreči, da ubogajo, kakor je tudi prav, pa se snidijo in sklenejo: nam nove šole ni treba, nam zadostuje stara, dokler ne bomo sredstev imeli si novo narediti. In zdaj smo radovedni, kako bode jih mogoče prisiliti, da drugače sklepajo! Ako pomislimo, koliko se je vže tukaj papirja in tinte porabilo, koliko zatega časa potrošilo, koliko sej pri okrajnem šolskem svetu itd. zastonj presedelo, potem nas res srce boli, da se s časom in blagom ljudstva bolje ne gospodari. Da je temu tako, to ima svoje uzroke. Predsednik našega krajnega šolskega svetovlastva gosp. Ivan Farkaš je odstopil. Sitnobe, ki jih je vedno na vse strani imel, so ga iz tega mesta pregnale; tudi ga je bolelo, nalagati kazni staršem, ki svojih otrok, zavoljo golega siromaštva, ali, ker jih večkrat silno doma trebajo, ne morejo redno v šolo pošiljati. Žal nam je, da je odstopil, ker po svoji neumorni delavnosti in trudu, po svojih vsestranskih izkušnjah in izurjenosti, bil je on prav na svojem mestu, in je tudi šoli dosta dobrega storil. Ali ker se nazadnje vendar vse pretrpeti ne da, šel je rajši. Naši učitelji in predsedniki krajnih šolskih svetov niso ravno na rožicah postlani. Proti učiteljem preizkava, a proti predsednikom kazni in ukori so sploh na dnevnem redu.

Od sv. Urbana pri Ptuj. (Petdesetletnico) presvitlega cesarja smo slovesno obhajali. V torek zvečer je velikanski kres dolgo švigal proti nebu. Strelba donela je po gričih in dolinah daleč čez Vrbsko faro. V sredo o pol 9. uri je bila slovesna sv. meša, pri kateri so zbrani učenči in učenke kaj lepo pevale, odraščeni pa pobožno molili za presvitlega cesarja. Pri sv. meši in hvalni pesmi „Tebe Bog“ so možnarji gromeli. Po slovesnosti v cerkvi so mladini v šoli č. g. župnik vpričo č. g. kateheta, g. nadučitelja, g. šol. ogleda, g. nadzornika, g. poštarja in predstojnika razložili imenitnost dneva, popisali blago, milo, dobrotljivo in darežljivo srce presvitlega cesarja do svojih podložnikov v vsaki priliki, nesreči itd. ter vzbujali mlada srca k ljubezni, pokoršini in udanosti do presvitlega cesarja s trikratnim: živili. G. nadučitelj po čvrsti besedi zakliče preuzvišenej cesarskej rodbini trikratno: živijo, kar je bilo navdušeno sprejeto in naglašeno! Bog ohrani, Bog obvarji, svitlega cesarja!

Iz Dobrne. (Sklep šolskega leta) imeli smo dne 28. avg., a skušnjo iz nauka vere še le 31. avgusta. Zadnji dan se je malo pred 8. uro naša mladež s svojo belo zastavo podala iz šolskega poslopja ter se razvrstila pred župniškim stanom, v kojem je bival kanonik in dekan od

Novecerkve, preč. gosp. zlatomešnik Juvančič. Od tod smo krenili v cerkvo k sv. meši. Po službi božji so se učitelji in otroci vrnili v šolske prostore, kder je v navzočnosti zbranih poslušalcev se vršil izpit iz krščanskega nauka. Ko je izpraševanje prišlo do kraja, so preč. gosp. kanonik učence opomnili na to, da naj bi z rastjo telesnih močij si tudi srce kinčali z lepimi čednostmi, da bo se o slehernem šolcu zamoglo reči, da je kakor Jezus „napredoval v modrosti in rasti, pak v milosti pri Bogu in ljudeh“. (Lukaž 2, 52.) Častiljivi govornik so v spomin zaklicali kralja Salomona. Totemu se enkrat v spanji prikaže Bog, rekoč: „Prosi, kar hočeš, da ti dam“. Salomon odgovori: „Gospod, Bog moj! Ti si mene, svojega službenika, postavil za kralja; . . . jaz sem še mlad ter ne vem, kam se djati, . . . daj mi toraj razumno srce, da bom zamogel prav soditi Tvojemu ljudstvu pak razpoznavati dobro in hudo“. Ta prošnja bila je vseč Gospodu, zato spregovori: „Ker si zaiskal te reči, a nisi poprosil dolgega življenja in bogatstva, ne pogubljenja svojih sovražnikov, ampak želiš modrosti, — storil ti bom po tvojih besedah: glej, dam ti srce modro in razumno, da nihče pred teboj ni bil tebi enak in tudi za teboj ne bode; vrh tega dajam ti še, cesar nisi prosil, namreč bogatstvo in slavo; . . . ako boš hodil po mojih potih ter boš spolnoval moje zapovedi, kakor tvoj oče (David), bom tudi podaljšal dneve tvoje“. (III. Kralj. 3, 5—15.) Tako naj bi ravnal vsak človek, posebno mladi otroci morali bi se že zgodaj privaditi, da bodo vedno iskali pred vsem to, kar se tiče božje časti in vzveličanja naših duš, po tem bo ostalo, t. j. kar potrebujemo za telo, nam „privrženo“ (Mat. 6, 33.). Otroci naj za sprejete dušne in telesne dobrote ne pozabijo zahvaliti se ljubemu Bogu, potem svojim skrbnim učiteljem in milim starišem. To svojo dolžnost vresničili bodo z lepo pokorščino, s čednim obnašanjem; naj toraj vestno spolnujejo božje zapovedi, svoje predpostavljene naj vbogajo ter za nje molijo kakor v obče za vse dobrotnike. — Še več! Na glasoviru si lahko zapazil cel kup pripravljenih oblačil. To se je bilo priskrbelo od zneska tombole, ki jo je 8. avg. blagovoljno priredilo vodstvo tukajšnje toplice ter je gosp. dr. Paltauf 130 fl. 40 kr. odmenil za obdarovanje šolske dece. Razven tega so vč. gosp. Gajšek nakupili nekoliko knjig-molitvenikov a gospa pl. Leyritzeva je poslala razne tkanine, več rutic itd. Vse to se je danes sporazdelilo. Jeden dobil je suknjo, druga janjko, tretji hlače, obutalo itd. K sklepu še so kn. šk. duh svetovalec in župnik otrokom na srce položili besedici „moli in delaj“ in če vprav 6 tednov ne bode šole, vendar učenec ne sme svojih knjig obesiti na klin. Toto „slovesnost“ smo ovenčali s pesmicami „v nebesih sem doma“ in „Bog ohrani, Bog obvarji nam cesarja, Avstrijo“ itd. pak z molitvo. Dal Bog, da bi dobro semenje ne bilo popadalo na slaba tla! M. K.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar so iz Olomuca šli v Krakov. Poljaci so jih navdušeno in sijajno sprejeli; cesar bili so tako zadovoljni, da so uslišali prošnjo gališkega deželnega odbora ter bodo na lastne stroške staroslavni grad Vavel v Krakovu, kder so nekdanji poljski kralji stolovali, zopet spremenili iz kosarne v kraljevsko-cesarsko palačo. Zatem so se odpeljali k velikim vojaškim vajam, ki se vršijo med Premislom in Levovom. — Nadvojvoda cesarjevič Rudolf postal je general-major in se poda 12. sept. na pot v Berlin obiskovat nemškega cesarja in si ogledovat prusko vojaštvo. — Razpisanih je 19 dopnilnih volitev, med temi tudi ona v maribor-ptujske mestnej skupini. Kandidat g. Wiesthaler gre 19. sept. v Slov. Gradec volilecem predstavljat se; bržčas bodo tudi prusak Reuter in „fortšritler“ dr. Schmiderer kmalu nastopili isto pot. Slovenci kandidata svojega še nismo postavili. — Prva lista slovenska „Narod“ in „Slovenec“ sta se sprla. Želimo prav pristrčno, naj odložita borbo, če jo uže res bočeta imeti, vsaj v tem važnem času, ko nam je složnosti in edinosti neizmerno treba. Razmere so pri nas takšne, da sta nam obadva potrebna; tudi brez šaljivega lista ne moremo biti. — V Spljetu v Dalmaciji so se lahoni tako nesramno proti našim vojakom obnašali, da so oficirji vse občevanje ž njimi pretrgali. — Čehi so v Brnu imeli tabor in v njem zahtevali českih ljudskih šol v glavnem mestu Moravije. — Na Ogerskem in Hrvatskem so ljudje neznano nezadovoljni zarad presilnih davkov, vrhu tega pa še jud prebivalstvo nadleguje. — Vojni naš minister namerava osnovati 10 novih lovskih bataljonov! Mnogo ugibajo, kaj neki pomeni to, da je naš vnanji minister baron Haimlerle nagloma šel iskat železnega Bismarka ter se sedaj ž njim pogovarja. Sicer pravijo mnogo o še bolj tesni zvezi z Nemčijo, a nam manjka prave vere v to. Ako je Bismark res naš prijatelj, tedaj je gotovo prisiljen, ker se boji Francozov, Rusov in Angležev. Mi bi mu naj pomagali iz zadreg. Preveč uzrokov nimamo!

Vnanje države. Angleži so si pomagali v Afganistanu. General Robert je 30. avg. t. l. srečno došel v Kandahar, ondi zaprte rojake otel, 2. sept. pa hrabro zgrabil Ejub-kana, ga hudo pretepel, zaplenil 32 kanonov in 10000 mož ulovil. To je angleškega ministra Gladstona z novim pogumom navdalo tako, da se je ob sklepu angleškega državnega zbora ponosno zagrozil celemu svetu, najbolj pa Turkom. Sedaj utegne turški sultan kmalu občutiti angleško jezo; Črnogoreci, Bolgari, Srbi in Grki se tega veselijo, turkoljubi pa kislo držijo. Evropsko brodovje zbrano je v Dobrovniku, nosi 400 velikanskih kanonov. Sultan se je uže toliko ustrašil, da je voljen Dulcin pustiti, vendar to je še premalo. — Francozi so izgnali vse jezuite, kar jih bo še gotovo grivalo, kajti Francija

je prisiljena obnašati se v Afriki in Aziji kot katoliška država. — Nemški oficirji slujejo kot najhujši mučitelji vojakov in ti se včasih maščujejo kakor morejo; nedavno je pri vojaških vajah nekdo izmed vojaštva ustrelil princa Berthama, da se je takoj raz konja mrtev zvrnil. — V Ameriki so Chilenci zmagali povsod in Peruvijance in Bolivijance posilili v mir. — Kitajci delajo vedno večjih priprav za boj proti Rusiji.

Za poduk in kratek čas.

Zakaj pes črti mačko, a mačka miš?

V starodavnem času, ki ga nikdo ne pomni, so psi imeli posebno pravico; danes se o njej le pripoveduje. Karkoli namreč je padlo z mize, to je bilo njihovo. Ko bi ti vprav cela pečenka padla pod mizo, moral bi jo bil pustiti domačemu psu, da se z njo omasti. Psi so toto „pravico“ imeli celo zapisano na kosu oslovske kože, ki je bila shranjena pri „pesjem kralju“. Ker pa svet večkrat „pravico“ z nogami tepta, je „pesji kralj“ namenil temu na pot stopiti; sklenil je preimeno pismo nekam spraviti, a ni vedel kam. V ta namen se posvetuje z domačo tovarišico, z mačko, ki jo je poznal kot bistroumno in prebrisano žival. Mačka mu obljubi pomoč; „kralju“ bilo je zelo po volji. Da se „kralju“ težki kamen skrbi odvali od srca ter da se dragocenost ohrani na varnem torišči: vzame mačka „listino“ pak jo odnese na diljnice v kot pod nekšno „staro kramo“, misleč, da bo tukaj najskrivnejši in najvarnejši kraj. —

Kos oslovske kože z napisano pesjo „pravico“ bil je dolgo časa pri miru; kje je „pismo“ spravljeno, tega razven „kralja“ in njegove tovarišice ni vedel nikdo. Pripeti se pa, da so drobno miško njene mlade nožice prinesle do dotičnega prostora. Nesreča je hotela, da majhena živalica obstoji ravno na koži. Miš voha in voha, a ne gane se z mesta; kmalo poskusi na koži brusiti svoje itak ostre zobe, vsled česar se je trgal košček za koščekom. Sčasoma miška odbeži, a dobro si zapomni torišče s kožo; ta prostor je obiskovala večkrat, dokler je bilo kaj griziti.

Nekega dne pride cotavo ščene pred svojega „kralja“ s tožbo, koliko palic je sirota moralo prestati, ker je povžilo komadič mesa, ki je bilo padlo z mize. Pesji „kralj“ zahteva listino od mačke, da na podlagi starodavne pravice kaznuje krivičnika. Prijazna mačka jo odmeri na dilje, da prinese „pismo“. Ali oh! kaj opazi žalostna? Ni več listine, marveč same mrvice od zgrizene kože! — Sirotica otožno zamijavče vsled tolike nesreče, pa se tudi takoj spomni, da to mora biti le mišje delo. Od straha, kaj bo sedaj, malo da ni omedlela. Saj se je tudi imela zakaj bojati. Ko je prišla pred kralja pa mu naznanila nesrečo, je ta skoro

zdivjal in ostekel vsled jeze ter bi bil siroto raztrgal na tri sto komadov, da se ni rešila s pobegom. Sedaj kralj, ne imajoč listine, ni mogel ne z besedo ne z dejanjem pomagati pobitemu ščenetu, kojemu se je bila storila krivica.

Kaj sedaj? Jezni kralj skliče starešine in svetovalce svoje, s tožnim glasom razodeva prenesrečno nesrečo pak celi mačkinji rod razglasi kot hinavsko in zvijačno pleme ter vsem navzočim in nepričujočim psom zapove neusmiljeno maščevanje in sovraštvo proti mačkam. Vsi svetovalci so takoj zalajali in zatulili, da se je slišalo po celem svetu; navzoči so potem razbežali na vse strani ter svojcem naznanjali, kaj se je bilo zgodilo.

O pogubnem sklepu pesje družbe zvedela je „mačkinja kraljica“. Tota hitro skliče zbor, kjer naznani ostalim mačkam, kakšno sovraštvo je nastalo med njihovim in pesjim plemenom, to pa po hudobnej miši. Mačke zavzame žalost, začnejo mijavkati ter skleneje zlobno pleme mišje iztrebiti sè zemlje.

To je baje vzrok, da sedaj pes beži za mačko, kedar jo ugleda, ter jo brez milosti raztrga, ako mu sicer ne uteče na kakšen za psa neprihoden kraj. Mačka pa kot „mož-beseda“ po cele ure preži na miš, dokler je naposled ne vjame ter ne poždere brez vsakega usmiljenja. Za tega voljo pa tudi psi nimajo več tako obširne pravice, ker je ne morejo pismeno spričati. M. K.

Smešničar 37. Pruski kralj Friderik II. je strogo iztirjaval davke. Nek kmet pride ondi v mesto davkov plačevat. Ko pogleda v dačno knjižico, vidi, da je dača zopet večja in pravi: vselej večja, kam bomo šli po peneze? Davkarski uradnik mu odgovori: „prodaj zrnje, pa jej slamo in boš lahko dačo plačal“. Kmet razžaljen mu odgovori: „vi tudi jejte slamo in dača bo gotovo manjša“, — za kar je takoj moral v luknjo:

Razne stvari.

(*Katol. podp. društvu*) v Celji v pomoč privatni dekliški šoli so darovali: 1) V. č. g. Jakob Mastnak, župnik v Slivnici 5 gld. 2) Po č. g. P. Donatu 5 gld. 3) Č. g. Jožef Kočevan, kaplan v Grižah 5 gld. 4) Neimenovan iz Zgornje Hudinje 10 gld. 5) Č. g. profesor Janez Skuhala v Mariboru 4 gld. 6) Č. g. Alojzij Bratuša, kaplan v Slivnici 2 gld. 7) Neimenovan iz Ljubljane 2 gld. Za zidanje šolskega poslopja 2 neimenovana 2 gld. 30 kr. Bog povrni!

(*Nemški zvonik*.) Na zvonik Marijine cerkve v Celji se je pretečeni petek zasadil že križ, ki se kaj lepo blišči daleč na okrog. S križem vred znaša visokost zvonikova 66 metrov.

(*S sekiro ubil*) je posestnik J. Reinisch v Digošah pod Mariborom pijanega zidarja J. Hrovata, Ta je bil še le 23 let star.

(*Pogorelo*) je v Slatini gospodarsko poslopje g. Ogrizeka. Pri tej priliki so se zopet prepričali, da tamošnja brizgalnica ni za nič.

(*Učence vpisavali*) bodo na mariborske realke dne 13., 14., in 15. sept. t. l.

(*Mestnine v Mariboru*) nabrali so letos uže 8277 fl. Prej je imel g. Girstmajer vse v najem za — 4000 fl. Koliko dobička je toraj dobival?

(*Mariborska hranilnica*) je meseca augusta prejela 126.845 fl., a izplačala 136.353 fl.

(*Dve lepi svečanosti*) obhajali smo pretečeni teden: zlato mešo jubilanta č. g. dr. Muršeca in 70letnico rojstva Stanko-Vrazovega. Slednje udeležili so se tudi gospodje iz Koroškega: Einspieler, Majar, dr. Nemec. Hrvatov bilo je 300. Več prihodnjič.

(*Gutenštanjski župan*) nam piše, da sta zadnjič omenjena ovčja tata doma iz srenje Gamse-negg, a ne „purgerja“ iz Gutenštajna.

(*Orožanih 6 tolovajev*) zvezalo je posestniku Pišek v Hotinji vasi pri Mariboru po noči hišne dveri in začelo v klet lomiti. K sreči bili so odgnani. Na pobegu je eden tolovaj iz samokresa ustrelil pa ni zadel.

(*Kardinal Jakobini*) bil je v grajščini Faal obiskovan od mnogih gospodov, med temi so mil. knezoškof graški dr. Zwerger, mestni župnik graški prošt Fuchs, kanonik Misija in tajnik kardinala Ledohovskega, monsignor Miszinsky; čč. gg. Fuchs in Misija obiskala sta tudi romarsko cerkev Device Marije v puščavi!

(*Bistriški župan*) gosp. Formacher je prihitel svojemu prijatelju g. Seidlu v pomoč. Odborniki slov. bistriškega mesta so se usmili ter prevzeli poroštvo za 3000 fl. posojila; denarjev naštel je trgovec g. Stieger in tako je g. Seidl založiti mogel 5449 fl. pri računu od „kreisamta“ in vrta. Usmiljeni Bistričanje pa slobodno več denarjev pripravijo, ker baje še ni vse v redu pri okrajnem zastopu mariborskem, kakor smemo sklepati iz jamranja dr. Schmidererjevega.

(*V Pekrah nad Mariborom*) opazujejo prav marljivo vremenske premembe, deloma jih bodemo začeli objavljati. Največja toplota na solnei meseca augusta bila je 19° R.

Dražbe. 13. sept. Jožef Porta v Selnici 5973 fl. (14. sept. 3088, 16. sept. 3294 fl.); 15. sept. Tom. Pliberšek v Vojtini, Fr. Goršic v Šalovecih 2600 fl. Jak. Večernik na Šobru 2108 fl.; 17. sept. Jar. Stojnšek 8330 fl. v Rogaci, Jak. Ban 207 fl. v Kozjem, Fr. Šuc v Dolah 2130 fl.; 20. sept. Simon Rojs 1550 fl. v št. Jurijevskem dolu v Slov. goricah.

Loterijne številke:

V Trstu 4. septembra 1880: 52, 47, 88, 80, 61.
V Linci „ „ 18, 43, 42, 15, 7.

Prihodnje srečkanje: 18. septembra 1880.

Organist in mežnar

v vseh cerkvenih zadevah in službah dostojno in izvrstno izurjen prosi č. g. cerkvene predstojnike za primerno orglarsko službo. Več se pozve pri g. učitelji Fr. Kunstiči v Št. Ilji pri Velenji. 1—3

Organist,

kteri je vže 5 let službo organista in mežnarja v občno zadovoljnost opravljal in je zdaj v Ljubljani orglarsko šolo z jako dobrim uspehom izvršil, išče primerne službe. Pripravljen je tudi ob enem službo cerkovnika prevzeti. — Pisma naj se pošljejo uredništvu „Slov. Gosp.“

Štipendija razpisana.

3—3

Okrajni zastop Ormožki razpiše od 19. aug. t. l. štipendijo z 100 fl. a. v. za učiteljskega pripravnika.

Prošnje se vlagajo do 12. septembra 1880 na odbor okrajnega zastopa v Ormoži.

Učenec ali praktikant

nemškega in slovenskega jezika zmožen sprejme se takoj v štacuno s suknom, kurentnim in modnim blagom. Kde, to pové g. J. Leon, na velikem trgu, ob oglu stolne ulice v Mariboru. 1—3

Nagrobne

† križe †

prodava po jako znižanej ceni

Danijel Rakuš,

trgovec z železjem

v Celji,

v Graškej ulici.

Križev je mnogo na izbiri. Zriskov ali črtežev pošljemo vsakemu radi brezplačno na dom, ako se za nje oglasi. 8—8

V mojo štacuno z raznovrstnim blagom sprejemem

učenca,

ki je nemškega in slovenskega jezika zmožen.

1—3

J. Jurčič v Stridau.

Čisto nove cerkvene orglje

s 7 registri (5 v manualu in 2 v pedalu) in enim vzajemnim potezom, 11' visoke, 5' 8" široke, 7' 6" z igravno mizo vred globoke, orehovo lakirane, so prav po ceni na prodaj. Tudi se zamore po obrokkih plačevati. Na vprašanja odgovarja iz uljudnosti g. Peter Irgolič, nadučitelj kolonijske šole v Mariboru.

1—2

Mravljičnih jajc

2—3

kupuje in prodaja

J. P. Holasek v Mariboru
na velikem trgu v mestni hiši.

Važno za kmetovalce!

Pomoček zoper žitni snet.

Zoper snet pri pšenici, ovsi, ječmeni, koruzi in vsem semenstvi, katero ta bolezen napada, najboljša, ker najgotovješe, pomaga

N. Dupuy-eva strojnica ali lug.

Slavno c. k. ogersko ministerstvo je kmetovalcem ovo strojnico priporočilo najnujnejše pa tudi na gospodarstvenej razstavi v št. Pöltenu na Spodnjem Avstrijskem bila odlikovana s srebrno svetinjo. Kako se ravna ž njo, to razlaga natančno tiskani poduk, kateri je priložen vsakšnemu paketu. Sploh je pa ravnanje prav lahko. Jeden paket zadostuje za 200 litrov semena ter velja samo **30 kr.** Dobiti ga je v zalogah po vsej avstro-ogerskej državi.

2—5

N. Dupuy

na Dunaji (Wien, VI., Windmühlgasse 35).

Založeno imajo ovo robo:

V Mariboru g. M. Berdajs, v Ptujih g. Andrej Jurca, v Lipnici g. B. Seredinski, v Arnaužu g. Teodor Egger, v Slov. Bistrici g. Stiger in sin, v Celji g. Janež.

Važno za kmetovalce!

Mladenič

se vzame takoj v uk v štacuni z raznovrstnim blagom **Jozefa Žager-ja** v Št. Juriji v Slov. goricah.

2—2

Mladenča,

1—3

ki je šolo z dobrim vspehom dovršil, in je zdrav in 14 let star, sprejem v uk v svojo kupčijo z špecerijskim blagom in deželnimi pridelki.

Jožef Kartin v Mariboru.

2—6

Marijaceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodeci

in nepresežen zoper neslast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnenje, kislo podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli (če izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo, črve,

zoper bolezni na vranici, jetrah in zoper zlato žilo.

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane 35 kr.

Prodava jih v Mariboru lekar g. Jož. Nos in trgovec g. S. Lucardi.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi, naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijaceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisnene besede: *Echte Mariazeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker*, sklenica mora biti zapečaten z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijaceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljeno **varstveno znamenje** in zavoj mora biti zapečaten z našim **varstvenim znamenjem**. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nimajo teh znakov istinitosti, naj se zavrzijo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučajji takoj naznani, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci.

Glavna zaloga v lekarni „zum Schutzengel“, C. Brady, Kremsier.